

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Dom. XXI. post Pen. Lect. 33 tripar. Simile est regnum Cælorum homini Regi, qui voluit rationem ponere cum servis suis, &c. 1. pars ostendit, quomodo non simus servi Domino per peccatum obstricti, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

crediditque verbo Dei ab idolis averfa. *Breviar.* Rom. 9. Iunij. Deique cum Cyriacus Diacoos missus foret ad Saporem Persarum Regem, Iobiam eius filiam a nefario spiritu eripuit. Hac ratione Regem Patrem cum quadringentis & triginta aliis domelticis induxit ad baptismum, & in vera fide instruxit: eisque Romam rediit Martyrio coronandus, *Breviar.* Rom. 8. Augusti.

Itaque hi omnes, sicut Regulus noster Evangelicus, miraculis iudicij, perfectam fidem sunt affectu: nec soli ipsi crediderunt, sed familiis suis illud eandem fidei & pietatis rationem instillarunt ne forecingerent. Sic adimpletum fuit illis illud Apoc. 12. Apoc. 12. Spiritus & sponsa dicunt, Veni, & qui audit dicat, Veni. Et qui sitit veniat, & qui vult accipiat aquam vite gratis.

Concl. ho.

Concludamus; & ad Christum Medicum benignissimum cum Regulo vota nostra convertamusque ei singuli: *Domine deus pater, quam moritur anima mea.* Febis enim varia occupat, & in periculum mortis attrahit: ardor concupiscentie sitis avaritiae, luxuria, profusus calor & iracundia & impatientia perniciosa flamma per eam serpit, de pascit, & dispersit: ita ut nauseabunda exareat & appropinquet ad portas mortis. Tu sapientissimus Medicus es, qui potes ardentem mentis respondere: *Christianus sum.* Quis dicit illam calorem & pestiferam sitim languoremque curare: *Qui sanas infirmitates nostras, qui redimis de interitu vitam nostram.* Hoc potes verbo, hoc solo nos, Christi servus. Incredibili vero agerantur in potes imperio. Fac igitur haec nobiscum dignanter sania, quod vel nomen non possent extorque ab

Ps. 102.

Ps. 102.

Ps. 117.

paraus, eique fidelis, sic & mortuus est iubente Domino, & in osculo Domini, tamquam servus fidelis. Nullo frequentius titulo gloratur Rex & Propheta David quam illo: *Servus tuus sum ego.* *Domine quia ego servus tuus, ego servus tuus Petrus, cur re eius Plalmos, & quam frequenter id reperat, idque maximo cum affectu, facile deprehendes ex Palmo 118. ubi decies & quater se servum nominat. Sic & Ionas Propheta interrogatus, Quod opus tuum: qua terra tua: de quo populo es tu? Nihil aliud respondet, Servus Domini ego sum, Deum caeli ego colo: qui fecit mare & ardam.* Sic habet lectio Hebraea & Septuaginta Interpretum, loco eius quod nostra lectio dicit: *Hebraeus ego sum, & Dominum Deum caeli ego timeo.* Idem est igitur ac si dicat Ionas: Vos interrogatis me de patria mea & gente, de professione & officio, de negotiatione quam exerceo; & ego nihil aliud vobis ad haec omnia respondeo: *Deum caeli ego timeo.* Idem est igitur ac si dicat Ionas: Vos interrogatis me de patria mea & gente, de professione & officio, de negotiatione quam exerceo; & ego nihil aliud vobis ad haec omnia respondeo: *Deum caeli ego timeo.*

Ps. 102.

Ionas 2.

Sic quidam Martyr, cui nomen Diaconus (de lor & iracundia & impatientia perniciosa flamma quo Fuleb. 11. s. histor) cum in tormentis excarnificatus interrogaretur quis esset, quod genus eius, quae patria, quod nomen: nihil aliud in omnibus respondere: *Christianus sum.* Quis dicit illam calorem & pestiferam sitim languoremque curare: *Qui sanas infirmitates nostras, qui redimis de interitu vitam nostram.* Hoc potes verbo, hoc solo nos, Christi servus. Incredibili vero agerantur in potes imperio. Fac igitur haec nobiscum dignanter sania, quod vel nomen non possent extorque ab eo carnifices. Unde cadentes laminas xris & ferris adhibentes, ita eum excarnificavit, ut perit in carcerem humana per adultionem defluente in carcerem: & cum toto corpore unum vulnus horretet, tam nobis restitueret. Hoc fac, & tota domus nostra agnoscat non poterat quis esset. Christus tamen in te, omnes vires animae, eo solus approbatur in haec voce sepe ab ipso re-intellectus, voluntas, memoria benedicens tibi: *Veni, Christe in usum.* Apollolus Paulus in Epistolis hoc tamquam prius quae in me, & laudabit te, & iudicia tua adiu. Apollolus Paulus in Epistolis hoc tamquam prius quae in me, & laudabit te, & iudicia tua adiu. Apollolus Paulus in Epistolis hoc tamquam prius quae in me, & laudabit te, & iudicia tua adiu.

Lect. 33.

DOMINICA XXI. POST PENTECOSTEN. *Simile est regnum caelorum. In mini Regi, qui voluit rationem petere cum servis. Etc.* Math. 18.

PARS I.

Quomodo per peccatum benigne sumus Dominum habemus. Dicitur 13.

Vocatio Christiana est profiteri Aeterni Regis nos aeternum servos. Eandem professionem mulemur, dicit hoc Evangelium Regem nostrum fecerunt quicumque Deo quocumque tempore placuerit. In hac unica professione gloriari sicut olim vis suis. Huc quidem sic non solum in morte, cum Patriarcha, Propheta, Reges veteris testamenti, in singulos ex illis examinaturos, & iudicaturus hac gloriam & Apollolus Martyres, Sacerdotes, & est, sed etiam tempore vitae huius, cum nos ad nos sancti omnes novi testamenti. Nulla maior de istam revocat conscientiam & per illam nos accendit commendario Moyli, quam ista *Moyli servus Domini* vique sicut vixerat in statu dicit: *Debit uniuscuiusque mens caritas suas apud Deum, & professione servituti ad omnem Dominum nostrum, & causas Domini esse, a se sollicita inquisitione*

43. 13.

discutere, debet cautè pensare, vel qua ab eo bona per-
ceperit, vel que mala bonis illius perveritè vivendo
operaverit. Ibi fit conscientia accusans, ratio iudicans
sine or ligans, dolor exortans. Centè sicut servituti
non oltè numerat. Rex nosset tempora, annos, men-
ses, dies, horas, ut eius rependat gratiam & præ-
mium, si hæc fideliter impenderimus in obsequiis
aut reddat supplicium, si nostram neglexerimus
officiis: ita vult frequenter nobiscum recogite-
mus, si huius servituti rationem reddere valea-
mus. Vult ut sic coram ipso nos geramus, quasi quod-
tidie sumus ad calculum vocandi de donis nobis
à Domino commissis quomodo eis usi vel abusi
fuerimus.

Potè cum oblatu hic, dicitur Regi vnus qui
debebat decem millia talenta, non existimo multum
disceptandum quid talentum valeat, quia numerus
determinatus pro indeterminate ponitur, & signi-
ficatur Domino maximam pecuniam summam in
rationibus suis servum hunc debuisse. Sic credimus
antiquis, talentum Atticum valebat sexcentos co-
ronatos aureos, sive sexcenta scuta aurea. & ita de-
cem millia talenta ad sex milliones auri pertinge-
rent. Hebræum autem talentum dicitur duplo ma-
ius fuisse. Quicquid ea de re sit, hic vnus oblatu
peccatorem designat; gravissimo enim debito est
peccator oneratus: ita ut illud non possit exsolvere,
quia quodammodo debitum est infinitum. Ideo
peccatum pena quadam ratione infinita punitur.
Nam pena sensus, sive pena ignis, extenditè infi-
nita est, cum duret in infinitum, & sit æterna. Pena
etiam damni eà ratione infinita est, quod sit priva-
tio gloriæ infinitæ: si daretur, privatoque visionis
Dei infiniti, h. est etiam peccatum iniuria quædam &
offensa personæ infinitæ, & contemptus infinitæ
Majestatis. Ex qua ratione tantam gravitatem sor-
titur, ut nulla pura creatura porrigat ex iustitia per-
fecta Deo satisfacere pro peccato, sed necesse fue-
rit Christum Dominum venire ad satisfaciendum,
qui infiniti pretium valoris, & satisfactionem con-
dignam potuit offerre ob infinitam dignitatem per-
sonæ satisfaciens, & se humilians. De qua re
lucius Theologi in q. p. quæst. i. ad 2. Non ergo mi-
rum quod servus hic dicitur non habuisse, unde
redderet & solveret decem millia talenta. Nempe
facile est debita contrahere, sed non ita dissolvere.
facile peccare, at difficile satisfacere; facile in aby-
sum labi, sed non ita resurgere:

*Facile de peccatis averti.
Sed revocare gradum, superaque evadere ad
auras.*
Hic opus, hic labor est
Osee 13. Perditio tua ex te, tantummodo in me auxilium
invenisti, dicebat olim Dominus peccatori per Pro-
phetam Ozeam. O talentum ponderosum, o por-
tus grave iniquitatis, quod non potest postmodum se
exonerare, sed ab illo opprimere demergitur in
profundum, nec valet emergere! Non sine myl-
lio Angelus Zachariæ dicit *Lena oculos tuos: Et vi-
de, quid est hoc quod egreditor?* Responditq; Propheta:
*Quidnam est? Cui Angelus: Hæc est amphora, sive
menlura, egrediens. Et ecce talentum plumbi porta-
batur, & mulier una in medio amphora. Et dicit:
Hæc est impietas. Et projecit eam in medio amphora.
& misit massam plumbeam in os eius: Amphora illa,
sive mensura, designabat certum numerum pecca-
torum, quo adimplere solet Deus sumere suppli-
cium. Vnde in medio illius sedebat impietas specie
muliers, quia mulier typus voluptatis est & infir-
mitatis: omne autem peccatum fit voluptate vel
infirmitate trahente. Proiecit autem eam Angelus
in medio amphora, ut esset tota intra mensuram
quæ prius eminebat parte superiore extra, & ita fa-
ctum fuit ut amphora, seu mensura impleteret.
Postmodum os amphora: talentum plumbi con-
struxit, sive massam grandis plumbeæ, sicque significatum
est per massam illam plumbeam iam esse comple-
tam mensuram peccatorum in populo, illumque
diu mansurum in sua impietate & damnatione,
plumbum enim significat pondus damnationis,
quam propter scelera sua incurrit debet populus. Ita-
que grave debitum erga Deum, grave onus in hu-
militatis peccatis advenit peccatum, cui debito cum
non possit satisfacere peccator, nec oneri gravita-
tem ultra ferre, tandem in profundum ruat necesse
est, & in carcerem æternum detrudatur, donec red-
dat novissimum quadrante. Et hoc quidem ve-
rum est, nisi gratiam ei faciat creditor Deus, & le-
vesseque impotabilissimo onere benignitate sua, sic-
ur fecisse hic dicitur erga hunc servum debitorem
decem millium talentorum, cuius miseretur dimisit
eum, & omne debitum dimisit ei coram se humili-
ato & supplici.*

Sed si non erat servus ille solvendo, quomodo
poterat dicere Creditori & Regi suo: *Patientiam
habe in me, & omnia reddam tibi?* Quomodo id er-
iam potest dicere Deo peccator, cui exprobari
potest: Vnde miser reddes, cum nihil habeas, de-
bitumque tuum sit maximum & penè immensum?
Centè verum est quod non habeat unde reddat, &
tamen etiam verum est quod cum fiducia possit di-
cere: *Omnia reddam tibi, si patientiam habueris in
me.* Fortè servus ille sperabat non pro suis bonis, sed
in amicorum donis, quos dignissimos habebat: nec
dissidebat illos fore sibi subsidio ad persolvendum
debitum omne. Hoc vetus diximus de peccato-
re, qui reddere sperat debitum omne Deo, non ex
opibus suis, sed ex opibus fratris sui Christi & SS.
quos sibi novit propitios fore. Sic dicebat S. Ber-
nardus serm. 61. *Ego quod ex me mihi deest fidei ter-
re, ut ipso ex visceribus Domini mei Iesu Christi, quia
misericordia affluunt, nec desunt foramina per quæ
effluant.* Latenti tibi in exhausti thelauri, latent &
noancie eis qui non sunt solvendo misericorditer
communicanda in extinctionem debitum suo-
rum. Dicat ergo fidenter peccator pro cadens cura
humilitate & cordis contritione coram Deo:

Talenti
valor.

Budeus,
& alii.

Peccati
gravitas.

Peccare
facile dis-
facile iuris
facere, et

Osee 13.

Zach. 5.

Impietas,
cur multa
erit peccati
vis.

Patientia

Quid peccator Deo offerre audeat.

Patentiam habo in me, & omnia reddam. Offeram heneae incendijs mancipentur aeternis. Hoc est Tibi, o Pater aeternus, merita Christi farris mei, eius nimis promeretur qui datus in reprobum sensum offeram passionem & sanguinem in peccatorum tradidit se sub peccato quasi captivum & venundationem satisfactionem: nec poteris despiciere rem datum, sicut de quibusdam dicit Ilias: *Ecce iniquitatis vestrae venditio estis*, & de Achab: *Venditio vestrae erat ut faceret malum in conspectu Domini*. Quidam cum malitia & infamia procellerunt, ut etiam in scriptis venderent animas suas denuo: si ipsius ope pravam possent voluntatem adimere. Sic Theophilus, sic quidam Adolefcens, de quo in Laurerana historia: sed uterque chirographum suum post poenitentiam recepit, Virgilius Desparae virtute. Pauci forte tales reperuntur, qui expresso pacto se daemones erant, inter omnes peccatores tacito quodam contractu se diabolo omnino vendunt pretio vnius voluntatis, & pravae voluntatis, eique se in servos adferunt. *An nescitis quod qui vos exhibetis servos ad Rom. 6. obediendum, servus estis eius cui obeditis?* ait Apostolus & Magdalena lacrymas, offeram tibi charitatem Iohannis: Deus porro considerans hanc eorum infirmitatem, crucem Andreae & Philippi, dolum olei servorum Discipuli dilecti, ensem & fultem utriusque Iacobi, sagittas Thomae confixi, eruorem Martini ad altare interfecti, Martirium Simonis & Thadaei. Offeram tibi pietatem & lapides Stephani, amorem & ignem Laurentij, constantiam & tela Sebaltiani, patientiam & ferreos vngues Vincentij, magnanimitatem & leones Ignatij. Offeram tibi austeritatem & ieiunia Antiochij & Pauli poenitentiam Hieronymi, fetum & silentium eruditae iusti hunc servum venditari, vxo Ardenij, labores Athanasij, cortransaxum Augustini, mortificationem Benedicti & Bernardi, comminationem ad supplicandum ne venderetur, adhaerentem & humilitatem Francisci, disciplinam & clementiam Dominici. Denique offeram tibi rogam & zelum Catharinae, torturam Agathae Apolloniae, lamas arduas Barbarae, patientiam invictam Luciae, passiones mirabiles Mirabilis Christinae, dolores Lydinae. An haec poteris despiciere? An non lubentes haec mihi volent commodare, & in meam vilitatem transferre, ut ex illis valeam satisfacere? Certe hic pretiosus est thesaurus (ex quo peccator indigens subsidium ingens potest depromere) Christi scilicet Meritum, & Communio Sanctorum. Merito ergo cum fiducia pronunciate *Patentiam habo in me, & omnia reddam tibi.*

Sed vide benignitatem Domini, ubi agnovit humilitatem servum. Certe incredibilem exhibuit liberalitatem, qui pietus vultu, voce, iussu magnum praeferebat rigorem. An non grandis rigor? Iussu, siue miatus fuerat venditionem eius, & vxoris, & filiorum, immo & quorumcumque ad eum spectantium. Nempè iusto iudicio permittit Deus ut peccator Diaboli fiat mancipium, & deficientem debitoris substantiam: *Ecce creditor venit non solum vir, hoc est rationalis spiritus, sed nix ut tollat duos filios suos ad eripiendum sibi, inquit & vxor* hoc est concupiscentia & caro, & filij vidua quaedam ad Eliaum. Profuit hoc, inquam, hoc est appetitus pravi ac sensus quinque, qui ei ad recogitandum de debiti gravissima summa, quodammodo sensu alitatis & carnis sunt filij, ge. ad humiliandum se, ad proferendum se coram

Rational. Ewig.

Occurr

Rege.

Peccator diaboli mancipium.

Rege, da recurrendum ad eius clementiam, ad profluendam temporis prorogationem & patientiam, ad induendam sollicitudinem pro exsoluendo debito, quam antea sollicitudinem exultat videbatur nihil minus cogitans. Sic multi in utramque aurem dormiunt, & in gravi salutis focordia iacent, licet grauisimis Deo debitis obstricti sint, magis obnoxij reprehensionis, quam Eques ille Romanus, de quo in vita Augusti Imperatoris, qui cum milionibus auri obstrictus foret creditoribus, nihilominus & quierem securus captabat, & hilaris genio indulgebat. Cum vero mox à morte tota suppliciter foret publicæ auctioni, vt creditoribus satisfaceret, præcepit Augustus sibi emi puluillum eius cubicularum, ac mirantibus hoc præceptum respondit: *Aptus mihi erit ad somnum consiliandum puluillus hic, in quo ille tanto aere alieno obstrictus potuit suauiter dormire.* Nempe Imperator ob agentis & ingentes curas sæpe noctes ducebat inlomes, indicabatque mirati se quomodo non obstante oberatione adeo graui ille sic quierit indulgeret. Admiratione autem potius dignum est, quomodo peccator securam & fœcordem vitam degat, tanto prægrauatus erga Deum debito, quodque sibi non magis cum sollicitudine advigilet, eius, Tribunali & supplicio obnoxius. Si enim sollicitudinem indueret, & se. un recogitaret de debito, mox etiam se excitarat ad providendum de solutione aut remedio, faciliusque ipsi foret solatio quam dum steret & negligit. Vnde S. Chrysostomus alludens ad hunc locum Evangelicum sic dicit. *Tale est peccatorum debitum, ut si solliciti simus, ad soluendum leue sit. Si negligentes, erit grauisimum.* Totam enim simul mergit debentium substantiam. Non curans Sodomitæ debita, neglexerunt, quod si neglectu crescente creuit debitum, repetitiuon cyrographum actum est: fœnora peccati aucta sunt. Advenit tempus repetitiuon, non erant soluenda Imperant Dominica, ut traderetur igni, & multiores eorum, & filiorum, & omnia qua habuerunt in satisfactionem cedere. Hæc ille. Noluerunt audire Sodomitæ monitionem Domini de reddenda ratione, nec comminationem eius, carcerem, ignem, & supplicium intentatis; non habuerunt: idco venundati vt facerent malum, & traditi in reprobam sensum, ignis incendio temporali & æterno multati sunt.

Prudentius autem se gessit seruus iste, qui vbi intellexit se vocari ad rationem reddendam, & vbi audiuit seueram sed veram & iustam sententiam illius cui erat obstrictus, illico ad eius pedes suppliciter accessit, conceptamque voluntatem satisfaciendi cum humilitate & cordis gemitu expressit. Vnde factum est vt non solum temporis prorogationem, sed & debiti totius extinctionem protinus impetrat. O inexpectatam bonitatem & misericordiam! De ea agens Sanctus Chrysostomus dicit: *Vidisti misericordiam Domini? Ille prociatis, supplicat, orat, ut longius sibi tempus præstinetur: Patien-*

iam habe in me & omnia reddam tibi. Sed bonus Dominus, misericors nobisque curam gerens: suppliciter be-
nevolus, non solum quantum petis, sed etiam quanto
sumus cogitare quidam ausus fuit, dedit. Non absi. Luc. 15.
 licet Patet erga prodigum se gessit, quia dum culpam agnosceret, & cum confusione optaret esse metuentis, non solum receptus est paterno amplexu & osculo vt filius, sed etiam sola prima, veste nobilissima, annuloque auro & radiante est ad ornatus in super laudibus conuiuio meliodique suauissima est honoratus. Sic verum est illud S. Ambrosij: *Terrior est grata quam precatio: semper enim Dominus plus tribuit quam rogetur.* Illud quoque eiusdem lib. 1. de penitentia cap. 8. quam verum sit hic considerate possumus: *Plura soluendi habet sub-*
sidia quis Deo quam qui homini debet. Homo pecuniam pro pecunia repocit, que non semper debitori prelo est. Deus affectum exigit: qui in tua possessate est. Nemo pauper est qui Deo debet, nisi qui seipsum pauperem fecerit. Si non habet que veniat, habet que soluat. Oratio, lacryma, ieiunium, conus est iuberius quam fundi preia, Solue vel boni affectum debitoris, & factus est. Ita S. Ambros.

Hic etiam patet quam merito hanc precatorem Domino offerat Ecclesia in publico officio: *Deus qui abundantia pietatis tua & merita supplicium excitas & vora, effunde super nos misericordiam tuam, ut dimittas qua conscientia metuit: & adiciat quod oratio non præsumit.*

Feliciter seruus ille suum gesserat negotium apud clementem Dominum, si non fuisset. De inhumanitate seruam sibi debitorem crudelis & inhumanus, in serui in Benefactorem vt Regem ingratus. Quapropter de consensu illo subiicitur: *Egressus seruus ille ripum de consensu suo inuenit, qui debebat ei centum denarios, & tenora peccati aucta sunt. Advenit tempus repetitiuon, non erant soluenda Imperant Dominica, ut traderetur igni, & multiores eorum, & filiorum, & omnia qua habuerunt in satisfactionem cedere. Hæc ille. Noluerunt audire Sodomitæ monitionem Domini de reddenda ratione, nec comminationem eius, carcerem, ignem, & supplicium intentatis; non habuerunt: idco venundati vt facerent malum, & traditi in reprobam sensum, ignis incendio temporali & æterno multati sunt.*

*Primò quidem notatu dignum est, quod dicitur seruus ille egressus. Vnde egressus? E domo Domini sui & à facie Regis sui. Quamdiu in eius domo, & coram facie ipsius egit, humilis fuit & timoratus, supplex & modestus, ad eius genua prociat, fleuit, orauit, omne specimen pietatis exhibuit: agnouit miseriam suam, agnouit & gratiam ipsius sibi necessariam. At vbi egressus est, immitis cernitur & immisericors, crudelis & inhumanus, insolens & arrogans, impius & iniustus, quamuis pallio iustitie suam conetur cooperire insolentiam & inhumanitatem, dum dicit suffocans: *Redde quod debes.* Non abimiles huic censetur etiam hoc tempore nonnulli, qui vt dici solet quodam apud vulgus proverbio.) In templo, & domicilio Dei videntur Angeli, in foro & propria domo sunt velut diaboli. Scilicet in domo Dei appareat humi-*

Suetoni-
us.

Dei beni-
gnitas er-
gat par-
tentem.

Homil. de
Sodomitis
Tom. 1.

PARS II.
De inhu-
manitate

Qui non
terretur,
ignis da-
bitur.

Diverse
in hoc tem-
plo conf-
deranda.

Epom. 28.
in Gen.

Multis
huic ser-
uo similes

humiles, devoti, pœnitentes, oculos in cœlum cum pietate elevantes, pectus cum compunctione percutientes, cum genuis orantes, in sacrificio frequentes & perseverantes, in Dei verbo audiendo diligentes: At in fore sunt contentiosi, in placida detractores & contumeliosi, in negotio dolosi, in officina fraudulenti, in agro rapaces, in tribunali tygrides & immites, in domo rixosi & impatientes, itacundi & intolerabiles; in servis gerunt se ut leones, in conservos ut lupi. An non invenire est tales modò, tam inter mulieres, quam inter viros? An nunc illa subita mutatio, quod aliter se gerant in templo & Dei domo, & mox aliter in domo propria vel in foro: Quia scilicet, si cur servus ille de quo agimus, egressi à domo Domini sui etiam à facie eius, egressi sunt. Si presentem sibi faciem Domini cuncta cementem considerarent, ubique locorum humilitatem, mansuetudinem, modestiam, justitiam, veritatem, puritatem observarent. Egressi sunt utique à Deo illi qui pietate Deum videri volunt, & tamen ubi repetitur conservum cum quo eis est negotium, immittes inveniantur & inhumani. Vnde arguit dicit Theophilactus de hoc servo, *Egressus servus qui veniam obtinuerat, strangulat ac premit conservum. Nullus enim qui in Deo manet compassionis est expertus, sed ille egressus erat, & à Deo nunc alienus erat.* Vete egressus erat, qui non solum Dei & Regis sui, verum etiam tantæ gratiæ perceptæ confectum oblitus erat. Omne initium peccati nascitur ex oblivione Dei. Sed & proprium est impiorum & crudelium egressi à facie Domini; Nam de Cain testatur facta incipit, quod à facie Domini sic egressus. Et de Diabolo qui caput est impiorum idem legimus. *Egressus est Satana à facie Domini.* Felix qui semper apud Dominum manet, omniumque actionum isarum facit eum arbitrum, & credit inspectorem; non potest non repetiri, & apud Deum pius, & apud conservum benignus.

Secundo, consideratione dignum est, quod exiguum foret debitum comparatione debiti sibi dimissi, centum scilicet denarii comparatione decem millium talentorum (centenarius non nisi centesima pars est decem millium) & quod à conservo deberetur, sive ab eo qui pari servitutis conditione tenebatur, & quod is humilimè procciderat pedes eius. At tamen his omnibus nihil plane moverat compassionem, expertus sane non solum charitatis, sed humanitatis omnis. Nam vel id solum quod conservus ad genua & pedes eius proccideret, eum commovere debebat, & misericordiam commovere. Hoc enim omnium gentium more ad misericordiam quantumlibet barbaros solet fletere. Nec hoc debebat servus à conservo expectare quia suppliciter gentibus advolvi, & ad illa manus tendere, est quadam ratione velut ad aram confugere, & ad illam adorare. Nimis ergo humiliat se ille erga conservum, sed ad id cogitur quia inquit humanis & blandis verbis eum ad

gratiam pellicere, decet extrema remedia tentare. Sic cum Aristippus Philosophus apud Dionysium Tyrannum ageret ad obtinendam pro quopiam gratiam, & post disertum eum eo sermonem nihil obtineret, ad pedes eius sese projecit illis inhaerens donec impetraret. Cum verò ea de re ab altero Philosopho reprehenderetur, quasi talis provolutio non deceret Sapientem, sapienter respondit: *Non sum in culpa sed Dionysius, quia non habet aures Dionysius nisi in pedibus.* Sic existimavit conservus hic proccidens quod saltem conservus eius aures haberet in pedibus: eumque genua misericordiam consecrata censebantur, existimavit se reerullam haud passurum post adolutionem adeo supplicem. Sed cum viscera induisset crudelia, etiam frontem, & dexteram, & genua, & pedes habuit immisericos. Nam efferrata fronte conservum tenebat, dextera suffocabat, gemitibus & pedibus propellens in carcerem trahebat. O immitem & inexorabilem!

Tertio consideratione dignum est, quod iisdem verbis, eadem precatione, eadem prostratione apud eum gratia exigitur, qua recenter apud Dominum suum gratiam & totius debiti sui relaxationem fuerat consecutus. Nam procedens conservus eius rogabat: *Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi.* Sed nec hoc ferrea eius emollic viscerata, ut saltem temporis prorogationem indulgeret. Qua de re sic loquitur S. Chrysostomus. *Nec verba quidem ipsa veritas est servus quibus salutem est consecutus. his enim ipse dicitis, Patientiam habe in me & omnia reddam tibi, decem millium talentorum debitum evasisti. Ita, ne portum quidem cognovit quo tenebris à nasfragio evasisti, nec modus ipse supplicantiis à misericordiam Domini memoriam eum redemptum. Attendere debuerat illud. Intellige qui sunt proximi ex te ipso. Quid proximo prestare debebat, non aliunde quaerere necessum erat, quam ex seipso, ex remissione enim sibi data satis potuit intelligere, quomodo ergo conservum supplicem se debebat gerere. Et certe non aequali de re supplicabat, cum pro talentis ipse decem millibus, hic autem pro centum supplicaret donatis; cum Domino ipse supplicaret, hic autem conservo se prosternerets nec tamen talem se exhibuit conservum, qualem ipse invenerat Dominum.*

Merito ergò vocatur servus nequam, qui sic se gerit durè erga conservum. Sed quare nequam appellatur, quando quidem ius suum prosequatur & sollicitè negotium suum, repetens quæ sua sunt nihil quaerens alienum:

1. Quia *Suffocabat tenens eum.* Quo quidem loquendi modo indicatur superba & tyrannica debiti exactio, quæ fit quando vel per vim vel per asperam obiurgationem ita debitor opprimitur, & quasi strangulatur, ut vix respondendi aut excusandi se habeat facultatem.

2. Quia propria auctoritate trahebat ad carcerem, ut vinculis, ærumnis, pudore eum conficiat.

Multi habent aures in pedibus.

Hom. 6.

Eccl. 31.

Nequam servus dicitur ob multas causas.

Initium peccati ex oblivione Dei Gen. 4.

Iob. 1.

2.

& undique coarctet; & ita pecuniam extorqueat, vel saltem sic de eo vindicet.

3. Quia cogit eum qui solvendo non erat, bonamque voluntatem satisfaciendi cum gemitu & obsecratione exprimebat, & temporis solummodo petens prorogationem.

4. Quia ingratitude ipsius nequitia arguebat & condemnabat, recentissime tanto affectus beneficio, illud oblivione oblitterat; quodque exinde insolentior factus fuerat in confidalem, eius deprecatione non solum non provocatus ad commiserationem, sed magis ad iracundiam & arrogantiam excitatus. Multus igitur titulus servus iste appellatur Nequam.

Merito etiam de eo conquesti sunt alii servi apud Dominum, contristati valde dum conspiciantur talem crudelitatem, adeoque eorum ingratitude in conservo. Etenim veri Dei servi non possunt non molestia & dolore affici, dum aliorum scelera iurantur, non possunt non incitari spiritu, dum charitatis legem vident proculcari.

Vnde horum unus dicebat: *Vidi pravaricantes, & abesse ab eis, qui in eloquia sua non custodierunt.* Non

Pf. 118.

possunt non compati super contritione Ioseph, hoc est super calamitate fratrum suorum & super eorum oppressione. Propterea zelo zelantur contra impios divite legis & glorie prophantes, charitatis fraternae violatores, pauperum & inopum oppressores. Vnde hanc representant Dominus, non tam accusantes, quam aliena peccata plangentes: & quia corrigere ea & impedire non valent, eorum correctionem Dominus committat.

Amos 6.

Duplices igitur hic intelligi possunt conservi illi, qui contristati narraverunt Domino que facta sunt. Imprimis Angeli, qui nobiscum servi sunt, & administratores spiritus propter eos qui hereditatem capiunt salutem, ab Apostolo vocantur. Hi quodammodo contristantur peccatis nostris obcuram quam gerunt nostre salutis sicut & gaudent de poenitentia & bonis operibus; sunt enim oculos mali, amantes boni. Et quia semper vident faciem Patris, & omnia nostra intuentur, illa annunciant Domino; non quasi aliquid cum lateat, sed quia congratulantur bonis nostris operibus coram Deo, & pro malis operibus petunt justitiam, ut Deus subveniat oppressis. Sunt enim & ipsi indices in eos qui operantur iniustitiam & legem Dei propudiant. An non Angelus in Exodo promogenita Aegyptiorum extinguit in poenam oppressionis Hebraei populi, & extinctionis filiorum eius; An non Angeli quidam in Apocalypsi h. S. Mauriti, ecce ventus vehemens cuncta extinguit ventos non sicut super terram, ut impios acrius plebant corruptione, & exinde morbis & acrianis? An non & ipsi tenent phylas vindictae, Dei iram continent, & eas effundunt super terram, mare, aerem, solem, ad vindictam sceleratorum? Propterea etiam nonnulli existimant Angelum Persarum, dum resistebat Gabrieli vocantur, surgite ad iudicium. Mox Christus & Maria federant

Conservi duplices.

Angeli Heb. 1.

Exod. 12.

Apoc. 7.

Apoc. 16.

Dan. 10.

Homines iusti.

Luc. 18.

Abac. 1.

Exemplum De Iuliano no Apo. data.

De Valone Episcopo.

federant in Thronis ibi positis, cincti choro A. postolorum & Virginum Accelsit autem S. Mar- tianus cum Martyribus sociis, quibus ecclesia illa sacra erat; & querimoniam de Vdome avulsis est decreto iudicis à latere concubinae. Cumque nihil accusationi posset respondere, coram Altari capite plexus est, pavimentumque admirabiliter fuit respectum eius cruore. Nota est historia ex Nauclero, & aliis passim.

Conformiter itaque conquesti sunt conservi, de quibus agimus, de conservo crudeli: ingrato, im- misericorditer alterum suffocante, ignominiosè & violenter in carcerem protrudente ob pecuniam exiguam, post perceptam à Domino gratiam eximiam. Sed non quid hæc eriam nos quotidie cer- nimus, & parum indolemus? Numquid etiam hodie verum est illud: *Nonne divites per potentiam opprimunt vos, & trahunt ad iudicia?* Quam seve- ritatem nonnulli creditores, patet ex oppressione multorum per lites & tribunalia, ubi tot suffoca- tores se impendant, tot sanguifuges, tot devorato- res & spoliatores, ut non cessent, donec totum exhauriant; & tunc adhuc carceres intendant ad incrementum ærumnae. Vnde pauperes de di- vitibus rectè dixerant illud, quod apud Poëtam dicitur timida Dama:

Dante cunctis aper, descendunt cornua cervum, Imbellis Dama, quid nisi prada sumus?

Hoc tamen hic etiam dicendum, nonnullos debi- tores sibi esse causam, & occasionem da- re litibus & tribunalibus, per quos exhauriuntur, coactis pendè ad id creditoribus. Libere debita con- trahunt, postmodum vix eis est cura solutionis: debita debitoris cumulant apud diversos creditores fraudulenter, decipiunt, mentuntur, multa di- cunt, & non faciunt. Tempus assignat certum solutioni, jurant, petunt, cum sciant sibi tunc ad solvendum media non fore; dampnumque exinde creditoribus proveniat necesse est. Postmodum, quando urgentur, inclamant: *Patientiam habet in me, & omnia reddam tibi*, cum nec solvendi volun- tatem habeant efficacem; nec eis, uti decet, res sit cordi. Nec enim quicquam voluit imminuere de- bitum, quem per justitiam erga creditores acqui- siverunt, nec de sumptibus & expensis immoderatis, nec de convivis & societatibus impendiosis: nec de ludis aut vestibus sumptuosis: nec mobilia ali- qua alienare, & quibus sine gravi dispendio par- tem debitorum possent extolvere. Annon ergo hi mentè trahunt ad iudicia.

Sed prosequamur, & videamus increpationem & imprecationem Domini erga servum illum ingratum & imitem. Vocavit igitur eum, & dixit: *Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quia rogasti me. Nonne ego oportuit & te misereri conservi tui? O ver- bi asperum! Felix qui ab illo liberatur. Attende sin- gula. Primum quidem, dum dicit: *Serve nequam*, conditionem servilem videtur ei exprobrare, quia non se ingenuum, sed servum vilem exhibuerat:*

talis crudelitatis opere. Et nequam servum dicit, arguens eius conscientiam & malitiam, quia se- gessit sine æquitate, sine misericordia, sine beni- gnitate, quam tantam expertus fuerat prius ad im- itationem. Et quidem antea, cum præsentaretur ei tanquam debitor decem millium talentorum, non exprobravit ei servitutem, non exprobravit nequitiam aut improbitatem, non exprobravit beneficia à se collata; quæ omnia ei nunc expro- brat ob injuriam conservo illatam. Vbi advertunt SS. Patres, licet peccata in Deum commissa gra- viora sint quam quæ in proximum committun- tur, tamen Deum magis appendere & ponderare quandoque peccata in proximum, quam in se cõ- missa, illaque citius & gravius hic peccare & ex- probrare.

Offenderat in Deum graviter Adam, eius unicū expellens præceptum à levi de causa transgre- diens: aliter puniat eum Deus, non tamen male- dicit, sed terra maledicit propter eum: *Maledictus terra in opere tuo, spinas & tribulos germinabit tibi.* Peccaverat fratrem suum Cain invidus & crudelis, ecce illi gravius irascitur Deus, maledictionem in ipsum intorquens: *Maledictus eris super terram.*

Peccaverat populus Idumæus Esau per idolo- latram & per alia peccata divinis honoris derogan- tia, quia populus infidelis erat æternis dignus po- nis. Attamen quasi hæc omnia in se peccata dissi- mularet Deus, dicit eis: *Propter iniquitatem in fra- trem tuum Jacob oportet te confusio, & peribis in æternū.*

Peccabat Pharaon infidelis in Deum gravissi- me, quia nec eum ut Deum agnoscebat: interim non puniat eum Dominus, donec opprimit filios Israël crudeli afflictione. Horum enim clamorem de prestantia exaudit, & Pharaonem cum Egyp- tiis eos persecutentem submergit, ob crudelitatem in proximum potius, quam ob peccata in Deum. Attende hæc, quicumque parvi æstimas in proximum peccare, sive odio & vindictâ, sive oppressione & iniuria. Deus enim fratris tui vinda- de est severus.

Secundò expende, quod dicit Dominus huic servo: *Omne debitum dimisi tibi, quia rogasti me.* Omne debitum, inquit, adeo scilicet numerosum, quia decem millia; adeo ponderosum, quia tan- ta, dimisti tibi sine merito tuo; dimisti tibi li- beraliter sine interreniente satisfactione ulla, di- missi tibi, non quia aliquis tibi importunus fuit intercedens pro te, sed quia rogasti me. Ad pri- mam tuam humilitationem & simplicitatem precem non solum dilationem dedi, quam peteras, sed etiam omnem gratiam feci à te non expectatam; & id quidem, ut te ad gratitudinem erga me ipsum, & ad pietatem similem erga proximum excitarem. Itane ergo oblitus es mei, oblitus es tui, oblitus es proximi, oblitus es debiti tui & misericordiae ti- bi impense? Quod si non es oblitus, nonne oportuit te misereri conservi tui, sicut & ego tui miserus sum? Nonne debuisti intelligere quæ

Deus pec- cata in proxi- mum graviter puni- unt.

Gen. 3.

Gen. 4.

Abdia 1.

Exoph. 4.

Nota 1.

Cecce 3. fuit

Uque ho- die paupe- res oppri- muntur. Luc. 2.

PARS II De incre- patione Domini in servum ingrati- Conside- randa.

Quia proximi, ex teipso? Nonne debuisti intelligere... ac ex meipso? Sed meo etiam praevio provocatus & ipse carcere propter debitum, & torquetur. Sic beneficio, non solum non relaxasti debitum supplicanti, sed ne quidem dilationem indulxisti, insul- per supplicem repudiasti afflixisti, oppressisti. Hic adverte, quod Deus non det dimidiatam remissionem debitorum, si spectemus culpam, omne enim peccatum mortiferum remittit. Quapropter dimidiatam remissionem non debetis petere. Omne debitum remittit tibi, quia rogasti me. Debet tamen prius agnoscere & confiteri omne peccatum mortiferum peccator, & pro illius dimissione ex cordis compunctione rogare: sicut debuit iste servus prius subire cal- culum, & numerare debitum suum, quod in spe- ciali agnovit & confessus est esse decem millium talentorum, antequam ei fieret remissio.

Gen. 44

Exod. 14

3. Reg. 22

Judic. xi

De red. dendo u- niverso.

Deus fra- ternam charitatem exigit.

1. Tim. 21.

1. Tim. 1.

Nota 3.

Inc. 2.

Resp. 11.

Adverte quoque, eam Deum exigere a nobis misericordiam & dilectionem, quam impendit nobis, ita ut eius misericordia nostrae debeat esse exemplar & stimulus misericordiae. Vnde hic ait: *Domine oportuit te misereri, sicut & ego tui mi- serus sum?* Propterea etiam dicit Petro: *Ego ro- gavi pro te Petro, ut non deficiat fides tua: Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* An non aperte hic certis & discernis, a Petro eandem erga alios gratiam exposcere Dominum, quam ipse antea impendisse dicit: Rogavit pro firmitate eius in fide, idem vult ut fratribus postmodum ex- hibeat, memor divinae erga se gratiae, memor commendatae charitatis fraternae. Quocirca haec Domini verba interpretans Theodoretus, sic di- cit: *Sicut ego te non desepsi, cum fluctuares & labaves, ita tu quoque sis sustentaculum fratribus, qui circum- aguntur, & idem quod et affectus, imperti auxilium.* Sic etiam S. Paulus sciebat se aliis debere zelum & omnem laborem ac auxilium ad conversionem, quia sciebat speciali ope Dei se conversum, ad in- formationem eorum qui credituri sunt, ut loquitur: *Propterea etiam S. Ioannes, qui Discipulus erat quem diligebat Iesus praeter ceteris, cum sibi hanc divinitus gratiam contigisse sciret non ex merito suo, etiam dilectionem ferventissimam fratribus rependere satagebat ad imitationem di- lectionis divinae erga se. Ideo in Epistolis suis ju- giter inculcat dilectionem, sic fiebat ut plus ama- ret, qui plus amabatur: & qui primus erat in Re- demptoris amore, praecipuus fieret in fraterna charitate. Itaque cum quadam obligatione in nos venit Dei dona, ut similia scilicet quantum in nobis est, refundamus in proximos.*

Adverte quoque, eam Deum exigere a nobis misericordiam & dilectionem, quam impendit nobis, ita ut eius misericordia nostrae debeat esse exemplar & stimulus misericordiae. Vnde hic ait: *Domine oportuit te misereri, sicut & ego tui mi- serus sum?* Propterea etiam dicit Petro: *Ego ro- gavi pro te Petro, ut non deficiat fides tua: Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* An non aperte hic certis & discernis, a Petro eandem erga alios gratiam exposcere Dominum, quam ipse antea impendisse dicit: Rogavit pro firmitate eius in fide, idem vult ut fratribus postmodum ex- hibeat, memor divinae erga se gratiae, memor commendatae charitatis fraternae. Quocirca haec Domini verba interpretans Theodoretus, sic di- cit: *Sicut ego te non desepsi, cum fluctuares & labaves, ita tu quoque sis sustentaculum fratribus, qui circum- aguntur, & idem quod et affectus, imperti auxilium.* Sic etiam S. Paulus sciebat se aliis debere zelum & omnem laborem ac auxilium ad conversionem, quia sciebat speciali ope Dei se conversum, ad in- formationem eorum qui credituri sunt, ut loquitur: *Propterea etiam S. Ioannes, qui Discipulus erat quem diligebat Iesus praeter ceteris, cum sibi hanc divinitus gratiam contigisse sciret non ex merito suo, etiam dilectionem ferventissimam fratribus rependere satagebat ad imitationem di- lectionis divinae erga se. Ideo in Epistolis suis ju- giter inculcat dilectionem, sic fiebat ut plus ama- ret, qui plus amabatur: & qui primus erat in Re- demptoris amore, praecipuus fieret in fraterna charitate. Itaque cum quadam obligatione in nos venit Dei dona, ut similia scilicet quantum in nobis est, refundamus in proximos.*

Sed quomodo redderet universum? Vnde illi suppeteret, quandoquidem in carcere illo, in quem servum debito: em decem millium, hoc est, peccatorem conjicit Deus, omnis moneta fit re- proba: Ibi nihil amplius valent lachrymae, nec poenitentia, nec opera satisfactoria, nec ipsius Christi aut Sanctorum virtutum merita. O igitur infelicem eo in loco eoque in tempore debitorem! Ideo nimirum dicitur tortoribus, hoc est mali- gnis spiritibus, tradi cruciandus, donec univer- sum reddat, quia perpetuo est cruciandus, num- quam enim est rediturus, sicque numquam ex- cere redditurus. Vnde Theophylactus hac de re sic loquitur: *Quisque reddat quod debebat, hoc si- gnificat quod tamdiu puniatur donec reddat, numquid autem reddat quod debebat: semper ergo puniatur, Pe- tre & Cain, qui in fratrem suum crudelis, & propter peccati mortalis debitum in carcerem est detru- sus a terroribus cruciandus: pere, inquam, quid jam solverit a sex annorum millibus, quibus in carcere fuit detentus? Ne hilum quidem ex de- bito ei est dimissum, quia non habet pecuniam valoris alicuius ad solvendum: & ibi omnis de- peccatio inutilis est ad gratiam conciliandam a- pud creditorem. Sed etiam post millia millium annorum non plus exsolvent, quam primo in- gressus sui momento: ergo in aeternum est sine misericordia cruciandus; sic & alij similes ipsi, si- miles & huic servo debitores. Aperi ergo hic iste propter debitum crudeliter exactum, & pro-*

Tertio attende, quia suam non agnovit servus iste gratiam & obligationem, sed ingratitude & incredulitate Dominum irritavit; ideo con- jicitur in carcerem, & tortoribus tradi, quo- ad-usque redderet novissimum quadrantem. Sic annorum non plus exsolvent, quam primo in- gressus sui momento: ergo in aeternum est sine misericordia cruciandus; sic & alij similes ipsi, si- miles & huic servo debitores. Aperi ergo hic iste propter debitum crudeliter exactum, & pro-

Inc.

es, & debitor erga Dominum, quicumque odio, invidiam, vindictam animi geris obfirmatum & obsecratum. Aperti & aures, audi quod sequitur, audi Domini conclusionem.

Parabola scopus.

Sic & Pater meus celestis faciat vobis, si non remisit vni/que fratri suo de cordibus vestris. Hic est parabola scopus, ad quem per orationem tendit hic Domini sermo. Interrogat enim Petrus: Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei/que septies? Dixit illi Iesus: Non dico tibi, usque septies, sed usque septuagies septies, hoc est, quadringentis nonaginta vicibus, inquit S. Hieronymus: hunc enim numerum efficit septuagies multiplicatum septies. Vel subintelligi potest coniunctio, ut idem sit quod septuagies & septies, sicut accipit S. Augustinus, ser. 17. de verb. Dom. Ponitur autem numerus determinatus pro indeterminato, & significatur toties parcendum, quoties peccarit. Alluditur vero ad illud: Septuplum ultio dabitur de Cain, de Lamech vero septuagies septies. Hoc est, grauius punietur Cain, at longe grauius Lamech: est enim mos loquendi Hebraeis familiaris, ut numerus septuagies sit numerus multitudinis, numerus septuagies sit quasi numerus immensitatis. Quia porro Petrus, quoties parcendum foret, interrogat, Dominus ex occasione hanc parabolam subiicit, ostendens quam grauius puniendus sit, qui non parcat, exemplo serui in conferuum crudelis, a Domino condemnari: additque hanc formidandam Conclusionem: Sic & Pater meus celestis faciat vobis, si non remisit vni/que fratri suo de cordibus vestris.

In verbis Christi conuincendo

1.

2.

3.

Psal. 11.

Ecclesi. 2.8.

Vbi imprimis ponderandum, quod dicit, Pater meus: non dicit, Pater vesper, quia indigni sunt quorum Pater vocetur, qui in fratres inueniuntur immites & crudeles. Ponderandum etiam, quod dicit, Vni/que fratri suo, quia vel solus titulus fraternitatis indicat obligationem condonandi, & charitatem ostendendi in eum, qui eundem Patrem nominat in coelis, eandem Matrem in terris, eiusdem Matris Ecclesiarum vetero portatus, eodem lacte potatus, eodem pane coelico nutritus, eodem sanguine redemptus, eodem spiritu adoptatus, ad eandem hereditatem vocatus, ibidem amoris fraterni vinculo aeternum sociandus. Denique ponderandum, quod remittendum dicit de cordibus vestris, quibus verbis omnem simulatam vel imperfectam reconciliationem excludit, quia nonnulli aliud ore, aliud corde gerunt importunitate rogantium vichi, vel quia a Sacramento confessionis a receri timent, pacem magis simulant, quam faciunt: opportunitatem enim tempus vindictae expectant, vel radicem amaritudinis rursus germinaturam interitus fouent in animo, sicque cor e & corde locuti sunt, dum se iniuriam remittere dixerunt. Hoc nimis frequens est inter filios huius saeculi, qui non satis attendunt illud: Qui vendicari vult, a Domino inueniet vindictam, & peccata illius seruauit seruabit. Et illud quod subdit: Homo homi-

ni seruat iram, & a Deo quarit medulam? In homine simili sibi non habet misericordiam, & de peccatis suis deprecatur? Vt autem cognoscas, quam perfecta, quamque de corde debeat esse remissio, audi S. Chrysostomum. Christus non solum vult nos ignoscere delinquentibus, sed ut etiam amemus eos, & ut oremus pro ipsis. Nam si dum stat, non laedis eum, qui te laedit, auertas te tamen ab eo, nec libenter eum vides, & maeret sine dubio vultus in peccatore, & dolor augetur in corde. Quod si ita est, nondum quod Christus mandauit, impletur. Numquid tu ita vis propitium tibi fieri Deum, ut non quidem te laedat, auertat tamen se ab te, & peccatorum tuorum memoriam gerat, & te videre nolit? Igitur qualem vis esse erga te Deum, cum delictorum veniam poscis, talem te exhibere debes his, qui in te deliquerunt. Haec ille. Cuius sententiam vtiua illi attendent, inter quos semper manet vulnus vel cicatrix post offensionem. Felix qui potest cum Sancto Bernardo de Quinta valle primo Sancti Francisci socio gloriar, se post offensionem magis diligere eum qui offendit, quam antea. Dicebat enim moriens Fratris suis: Considerate, Fratres, quod statum quem ego habui, & vos habetis, & quem ego nunc habeo, vos habituri estis: inuenio autem in anima mea, quod pro mille mundis istis aequalibus nollem non seruisse Domino Iesu Christo. De omnibus offensis, quas feci Salvatori & vobis, me accuso, & dico culpam meam grauisissimam, quoniam non fui verus Frater Minor, nisi in tentationibus, in quibus semper me tenuit Dominus. Et in vno alio solo extitisse Fratrem Minorem me reperio, videlicet quod plus dilexi fratrem post offensionem, quam ante. Rogo autem, ut pro me de vobis oretis, sed magis rogo, ut vos inuicem diligatis, quemadmodum exemplum dedit vobis. Ita Annales Minorum an. 1244. Haec vltima fuit & secunda vox & oratio morientis. Sic etiam secure moriebatur ille, de quo in vita S. Anastasii Synaitae, qui cum in monastica professione negligentissimè visisset, vltimum tamen trahens spiritum nihil perhorrescebat, sed gaudio profundebatur. Cui cum vnus ex altantibus Patribus diceret: Quis est Frater, quod ita securum te exhibes, cum sciamus omnes te magna cum negligentia in vocatione religiosa vitam exegisse? Responderit, Ita est, Patres mei, sed Angeli Dei hac ipsa hora peccatorum meorum chyrographum mihi attulerunt, rogaueruntque num agnoscerem peccata ibidem inscripta, quae postquam renuncialem saeculo, admiseram, Et dixit: Agnosco equidem, sed ex quo renunciaui saeculo, non iudicauis quemquam, nec ab vilo factam mihi iniuriam meminisse, volui, igitur Domini verba ad me pertinere apto & oro: Nolite iudicare, & non iudicabimini, dimittite, & dimittetur vobis. Haec vbi Angelis dixit, chyrographum peccatorum meorum confecerunt, & exinde cum securitate & letitia proficiscor ad Dominum. Haec vbi enarrat, in pace spiritum reddidit cum magna Fratrum edificatione.

Ex cordibus vestris fieri debet

Lib. 1. de Compil.

Baron. 11. 8. 2. 2. 2.

Conclu.

Conclu- **C**oncludamus, & pro more ad Dominum vota
ho. **con**vertamus. Obsecramus ergo te, Domine
Iesu Christe, qui es Rex noster & homo Rex, vo-
lens potere rationem cum sanctis tuis, vt decem
millia talenta, quibus tibi obstitimur, non exigas
seuerè, sed patientiam habeas in nobis, & compa-
tiamis miseriam nostram & inopiam. Facile etenim de-
bita grandia contrahimus apud te, interim soluendo
non sumus de substantia nostra. Nisi de the-
saurio infinito memoriam tuorum nobis benignè
conferas, nisi misericordiam abundè impendas,
perimus, & æternum carcerem subire necesse est.
Sed secundum tuum promissum remitte nobis de-
bita nostra, quia & nos ex corde remittimus omni-
bus, qui nobis obstituerunt. Nullus iniuriam me-
mores esse volumus erga conuersos, vt & tu obli-
uiteres peccatorum nostrorum omnium è libris tuis
memoriam. Currigide exigas ab illis, qui non pos-
sunt respondere vnum pro mille coram te seuerò
Iudice? Eto ergo nobis Pater, non Iudex, & iuter
nos fratres pacem & concordiam fac ad d. peric-
tam fouere, vt cum mutuo amamus & paciamus,
tuam etiam amorem & misericordiam impetrare
valeamus.

ius. Itaque cognito quod ad illos direxisset simili-
tudinem, oprabant in illum manus mittere sed tri-
muerunt populum. laudiam igitur & odio obtinuit
quarunt aduersus cum consilium & occasionem
ipsum perdendi propter veritatem sibi apertè di-
ctam, quam agere forebant mente excecari. Sic &
Abel, vt Chaldaus Paraphrastes docet in cap. 4
Genesis, idèd a fratre Cain occisus est in agro, quia
aperte defendit contra illum veritatem de dei pro-
uidencia & aequitate, de iudicio extremo, de mer-
cede bonorum, & maiorum vindicta. Vnde sic
habet oratus Paraphrastes Chaldaus: *Cum egressi
essent ambo in agrum, dixit Cain: Non est iudici-
um, non est Iudex, n. & merces bonorum. Injste, nec pax
pro impijs, nec de misericordia creatus est mundus.*
E contra Abel fratrem reprehendens, hæc omnia
esse asseruit, & illorum veritatem defendit; idèd
in illum insurrexit Cain inuidiâ iam antea ex-
cæcatus. Non abstinuit igitur se cum Christo
gerunt hi Pharisæi, & in viam Cain abeunt
propter inuidiam, & propter veritatis vocem
consilium aduersus veritatis Auctorem querunt
antes. Abiecerunt igitur a luce veritatis ad tenebras
maliginitatis; a salutis concione, in qua dabat
eis Dominus consilium vt fugerent à ventura ira
ad consilium inuidele, quo opprimere possent
ipsum veritatis Auctorem. *Vt ergo illis, quia in via
C. & abierunt.*

*Cum Cain
in fratre
insurgens
illum oc-
ciderit.*

*Pharisæi
sunt imi-
tati Casp.*

Balaam.

LEOT. 34. **DOMIN. XXII. POST PENTECOSTEN.**
quadri- *partita.*

Licet ne censum dare Casari, an non?
Matth. 22.

*Reddite quæ sunt Casaris, Casaris
& quæ Dei, Deo.*

Pars I. **S** Iudas in Epistola sua specialiter maledictio-
ni subiacere asserit triplex genus hominum,
nec triplex genus peccati, quod in quibusdam ho-
minibus reperitur, quia scilicet imitauerunt Cain,
imitauerunt Balaam, imitauerunt Core: *Vt, inquit, his
qui in via Cain abierunt, & errore Balaam mer-
cedem effusi sunt, & in contradictione Core perie-
runt.* Pharisæi autem, sicut discipuli Pharisæo-
rum, (de quibus nostrum Evangelium) rectè cen-
seri possunt de numero illorum, quibus Sanctus Ap-
ostolus Iudas vt & maledictionem minatur. In-
primis quia viam Cain secuti sunt, dum abierunt
vt consilium caperent aduersus Iesum; fratrum
enim odium eos induxit ad hoc consilium ca-
ptandum. Proposuerat eis Dominus parabola
de Patrefamilias, qui vineam suam locauerat a-
gricolis, vt fructum redderent tempore suo; sed
illi seruos à Domino missos interfecerunt, & no-
uissimè Filium familias ad se missum apollentes
dixerunt: *Hic est heres, occidamus eum, & habebimus
eius hereditatem.* Post hanc parabola interrogat
rat, quid facturus esset Dominus colonis illis?
Cuius responderant sua se voce damnantes: *Ma-
los male perdet, & vineam suam locabit alijs agric-
colis. Subiunxerat autem Christus: Sic auferetur à
nobis regnum Dei, & habebit gens faciens sceleris
eius.*

Victus, viam & errorem Balaam imitati sunt hi
discipuli Pharisæorum, quia consilio malo missi sunt
vt Christum maledictioni exponendum; vt ali-
quod daret ad questionem propositam responsum,
Si enim responderet Cæsar tributa esse soluenda,
maledictionem à populo incurreret, qui praten-
debat liberatè; si vero negaret tributum soluend-
um, iam ad Herodianum sive milibus Herodis
maledicendus erat, & comprehendendus, quia
hiic rebus hi aduigilabant, vt solueretur
Cæsar. Et sicut error Balaam fuit spes mercedem
& lucrum, si malediceret Itaci, quam mercedem
sperabat à Balac Rege Moab; ita & hi discipuli Pha-
risæorum & Herodiani in impium consilium se
perduci suerunt spe mercedis accipiende à Phari-
sæis, si eum capere possent in sermone. Sed sicut
Balaam mercede deceptus, & pravo iudicis
consilio nihil profecit, nec potuit maledictionem in
Itaci dare, sed coactus est maledictionem in be-
nedictionem vertere; sic & hi Pharisæorum disci-
puli, & iunctim Herodiani nihil profecerunt quin-
imò coacti sunt maledictionem in benedictionem
vertere; quia cuncti sunt recedere admirantes si-
per responso & sapientiâ Christi. *Vt ergo illis, qui
ad prauam machinationem, errore Balaam effusi
sunt.*

*De mali-
tia Pha-
risæorum
Christi
neceden-
sium.*

Et Core.

Matt. 22. *Cuius responderant sua se voce damnantes: Ma-
los male perdet, & vineam suam locabit alijs agric-
colis. Subiunxerat autem Christus: Sic auferetur à
nobis regnum Dei, & habebit gens faciens sceleris
eius.*

Denique, viam & contradictionem Core imitati
sunt Pharisæi, dum consilia pessima moliantur
contra Christum. Quia sicut Core cum suis aucter
fuit schismaticus contra Moysen in videndo eius pote-
stati; ita etiam Pharisæi continuò in Dominum
consp-